

Ledarskapsutbildning för äldreomsorgens chefer Leadership Development for Geriatric Care Managers

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 61NA01

Version: 3.0

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2016-06-22

Gäller från: HT 2016

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Vårdvetenskap (G1N), Socialt arbete (G1N)

Utbildningsområde: Vård

Ämnesgrupp: Omvårdnad/omvårdnadsvetenskap

Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursens syfte är att studenten tillägnar sig kunskaper och färdigheter för arbete som chef och ledare med inriktning mot äldreomsorg.

Kursen är indelad i fyra teman:

1. Etik, kommunikation och nationell värdegrund för äldreomsorg, 7,5 hp
2. Organisation, ledarskap och medarbetarskap, 7,5 hp
3. Lagstiftning och styrdokument som ledningsstöd, 7,5 hp
4. Förbättringskunskap, utvärdering samt evidensbaserad praktik, 7,5 hp

Tema 1:

Bakgrund till och innehåll i den nationella värdegrunden studeras och reflekteras mot det egna verksamhetsområdet. Deltagarna får arbeta med metoder för reflektion och kommunikation. Etiska teorier samt etiska begrepp belyses.

Tema 2:

Utifrån äldreomsorgens verksamhet behandlas teorier kring organisation, ledarskap och medarbetarskap. Deltagarnas egna föreställningar, normer, attityder och värderingar avseende ledarstilar reflekteras. Teorier om grupppsykologi och modeller för konflikthantering studeras.

Tema 3:

I tema 3 fokuseras på den lagstiftning och de författningar som reglerar äldreomsorgens verksamhet. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete behandlas.

Tema 4:

Inom tema 4 studeras förbättringskunskap, implementering, uppföljning och utvärdering. Innebörden av evidensbaserad praktik diskuteras och relateras till kursens övriga delar.

Mål

1. Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- 1.1. redogöra för den nationella värdegrunden, dess bakgrund,
- 1.2. beskriva reflektionens roll och kommunikationens betydelse i mötet med äldre och personer med funktionsnedsättningar samt dennes närstående,
- 1.3. redogöra för etiska teorier och modeller samt hur värderingar skapas,
- 1.4. ha grundläggande kunskaper om olika organisationsteorier och organisationsutveckling,
- 1.5. redogöra för teorier om konflikthantering, grupppsykologi och grupprocesser,
- 1.6. redogöra för olika ledarstilar och vad ett hälsofrämjande ledarskap och medarbetarskap innebär,
- 1.7. redogöra för lagar som berör äldreomsorgen och beskriva kvalitetsregister samt kvalitetsledningssystem,
- 1.8. redogöra för lagstiftning och övriga nationella styrdokument som berör äldreomsorgen,
- 1.9. beskriva innebörden av evidensbaserad praktik och dess tillämpning,
- 1.10. redogöra för förändringsprocesser och metoder för att följa upp och utvärdera den egna verksamheten,
- 1.11. beskriva hur uppföljning och utvärdering systematiskt kan genomföras, dokumenteras och användas.

2. Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- 2.1. beskriva hur den nationella värdegrunden för äldre kan implementeras i egen verksamhet,
- 2.2. kunna reflektera över sin egen ledarstil,
- 2.3. identifiera organisationskulturer och hur dessa kan utvecklas och förändras,
- 2.4. tillämpa ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete,
- 2.5. planera, genomföra, följa upp och utvärdera ett förbättringsarbete,
- 2.6. kommunicera behov av förändring samt verka för delaktighet och långsiktighet.

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- 3.1. värdera hur det egna handlandet kan påverka förverkligandet av den nationella värdegrunden,
- 3.2. kritiskt granska och värdera sitt eget förhållningssätt som ledare och medarbetare i organisationen,
- 3.3. kritiskt granska och problematisera förbättringsarbete och utvärderingsarbete inom äldreomsorg.

Undervisningsformer

Undervisningen sker via flexibelt lärande. Arbetsformen vid flexibelt lärande förutsätter att studenterna har tillgång till internetansluten dator, webbkamera och headset. Studierna baseras på självständiga studier samt gruppvisa diskussioner och arbete med specifika uppgifter via en webbaserad lärplattform samt vid gemensamma kursträffar förlagda till Högskolan i Borås. Kommunikationen med lärare och kursdeltagare sker via ett webbaserat utbildningsverktyg. Vissa uppgifter kan genomföras i grupp med syfte att stimulera och utveckla förmågan till kommunikation, reflektion, samverkan och självkännedom.

Undervisningen i kursen sker i form av

- föreläsningar
- workshops/färdighetsträningar
- seminarier

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Tema 1

- Examinationsuppgift: Aktivt deltagande i webbaserat diskussionsforum: Lärandemål: 1,1; 1,2, Högskolepoäng: 2.5, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt
- Examinationsuppgift: Individuell skriftlig uppgift: Lärandemål: 1,3; 2,1, Högskolepoäng: 4.0, Betygsskala: Underkänt, Godkänt eller Väl godkänt
- Seminarium/workshop: Aktivt deltagande i seminarium: Lärandemål: 3,1, Högskolepoäng: 1.0, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt

Tema 2

- Examinationsuppgift: Aktivt deltagande i webbaserat diskussionsforum: Lärandemål: 1,4; 1,5; 1,6, Högskolepoäng: 2.5, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt
- Examinationsuppgift: Individuell skriftlig uppgift: Lärandemål: 2,2; 2,3; 3,2, Högskolepoäng: 4.0, Betygsskala: Underkänt, Godkänt eller Väl godkänt

- Seminarium/workshop: Aktivt deltagande i seminarium: Lärandemål: 3,2, Högskolepoäng: 1.0, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt

Tema 3

- Examinationsuppgift: Aktivt deltagande i webbaserat diskussionsforum: Lärandemål: 1,7; 1,8, Högskolepoäng: 2.5, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt
- Examinationsuppgift (EXM2): Individuell skriftlig uppgift: Lärandemål: 2,4, Högskolepoäng: 4.0, Betygsskala: Underkänt, Godkänt eller Väl godkänt
- Seminarium/workshop: Aktivt deltagande i seminarium: Lärandemål: 2,4, Högskolepoäng: 1.0, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt

Tema 4

- Examinationsuppgift: Aktivt deltagande i webbaserat diskussionsforum: Lärandemål: 1,9; 1,10; 1,11, Högskolepoäng: 2.5, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt
- Examinationsuppgift: Individuell skriftlig uppgift: Lärandemål: 2,5; 2,6, Högskolepoäng: 4.0, Betygsskala: Underkänt, Godkänt eller Väl godkänt
- Seminarium/workshop: Aktivt deltagande i seminarium: Lärandemål: 3,3, Högskolepoäng: 1.0, Betygsskala: Underkänt eller Godkänt

Varje examination erbjuds vid minst fem (5) tillfällen inom ett år, varav tre (3) i anslutning till kurs. Efter de fem (5) första tentamenstillfällena baseras omexaminationen på den version av kursplan och kurslitteratur som är aktuell då examinationstillfället äger rum, om kursplan och/eller kurslitteratur har reviderats. Så kallade "uppsamlingstentamen", erbjuds ej för de kurser som givits under föregående läsår/termin.

Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Utbildningsutskottet begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Merparten av kurslitteraturens rapporter, artiklar och offentliga tryck finns tillgängliga via webben.

Ytterligare litteratur och undervisningsmaterial kan tillkomma och tillhandahålls via lärplattformen alternativt väljs i samråd med kursansvarig/examinator.

Alsterdal, L. (Red.) (2011). *Omtankar. Praktisk kunskap i äldreomsorg*. Huddinge: Södertörns skola. 233 s.
Tillgänglig: https://bibl.sh.se/skriftserier/hogskolans_skriftserier/Omtankar/diva2_450537.aspx

Arbetsmiljöverket (2001). *Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)* Tillgänglig: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/system>

Arbetsmiljöverket (2015). *Organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) föreskrifter*. Tillgänglig: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/organisatorisk-och-social-arbetsmiljo-afs-20154/>

Arbetsmiljöverket (2015). *Utmaningen – en film om den sjuka jobbstressen*. Tillgänglig: <https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/psykisk-ohalsa-stress-hot-och-vald/utmaningen/>

Arbets- och miljömedicin och Göteborgs stad, (2008). *Ett arbetsmaterial för att stödja ett hälsofrämjande ledarskap och medarbetarskap*. <https://www.kth.se/>.

Backman, J. (2015). *Uppsatser och rapporter*. Studentlitteratur 223 s.

Bengtsson, H. (2012). *Offentlig förvaltning Att arbeta i demokratins tjänst*. Malmö: Gleerups förlag. 200 s.

Blennberger, E. & Johansson, B. (2010). *Värdigt liv och välbefinnande: Äldreomsorgens värdegrund och brukarinflytande i tolkning och praktik*. Solna: Fortbildning. 117 s.

Dellve, L. & Wolmesjö, M. (red) (2016). *Ledarskap i äldreomsorgen: Att leda integrerat värdeskapande i en röra av värden*

och förutsättningar. Högskolan i Borås: Vetenskap för profession 35:2016. 138 s.

Dellve, L., Wramsten Wilmar, M., Jacobsson, C. & Ahlberg jr G. (2014). *Ledarskap i vården: Att möta media och undvika personfokuserade drev*. Högskolan i Borås: Vetenskap för profession 28:2014.
<http://www.gu.se/forskning/publikation/?publicationId=196259>

Döös, M. Waldenström, K. (red.) (2009). *Chefskapets former och resultat. Två kunskapsöversikter om arbetsplatsens ledarskap*.
Vinnova. VR. Rapport 2008:15.? www.vinnova.se/upload/epistorepdf/vr-08-15.pdf

Eriksson, B. G. & Karlsson, P-Å. (2016). *Att utvärdera välfärdsarbete. 2:a upplagan*. Malmö: Gleerups. 235 s.

Harnett, T. (2012). *Makt och vanmakt på äldreboende*. Lund: Studentlitteratur. 139 s.

Johansson, V. & Lindgren, L. (2013). *Uppdrag offentlig granskning*. Lund: Studentlitteratur 172 s. (valda delar)

Jordan, T. (2016). *Konflikthantering i arbetslivet. Förstå, hantera, förebygg*. Gleerups Utbildning AB.

Jönsson, B. (2011). *När horisonten flyttar sig: att bli gammal i en ny tid*. Stockholm: Brombergs Förlag. 154 s.

Lundin, K. & Sandström, B. (2010). *Ledarskap inom vård & omsorg*. Lund. Studentlitteratur. 222 s.

Meagher, G. & Szebehely, M. (2013) Ed. *Marketisation in Nordic eldercare: a research report on legislation, oversight, extent and consequences*. Department of Social Work Stockholm Studies in Social Work 30 289 p.
www.normacare.net/.../Marketisation-in-nordic-eldercare-webbversion-med-omslag

Nordström, G. & Wilde-Larsson, B. (2012). *Kvalitetsarbete för bättre och säkrare vård*. Lund: Studentlitteratur. 281 s.

Oscarsson, L. (2009). *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten en introduktion för praktiker, chefer, politiker och studenter*. Stockholm: SKL. Kommentus. 76 s.

Sandahl, C. Falkenström, E. & von Knorring, M. (2012). *Chef med känsla och förnuft. Om professionalism och etik i ledarskapet*. Stockholm: Natur & Kultur. 216 s.

Sandman, L. & Kjellström, S. (2013). *Etikboken. Etik för vårdande yrken*. Lund: Studentlitteratur. 406 s.

Sandström, B., Borglin, G. Nilsson, R. & Willman, A. (2011) Promoting the Implementation of Evidence-Based Practice: A Literature Review Focusing on the Role of Nursing Leadership. *Worldviews on Evidence-Based Nursing* Volume 8, Issue 4, pages 212–223, December 2011 Tillgänglig: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/wvn.2011.8.issue-4/issuetoc>

Sharkey, A. & Sharkey, N. (2010) Granny and the robots: ethical issues in robot care for the elderly. *Ethics and Information Technology*. March 2012, Volume 14, Issue 1, pp 27-40 Tillgänglig: <http://link.springer.com/article/10.1007/s10676-010-9234-6>

Socialstyrelsen, (2012). *Handbok för tillämpningen för föreskrifter och allmänna råd*. SOSFS (2011:9). om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, artikelnummer 2012-6-53. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen, (2012). *Äldreomsorgens nationella värdegrund*. Ett vägledningsmaterial 178s. Tillgänglig:

Socialstyrelsen, (2013). *Kunskapsguiden - Evidensbaserad praktik*. Stockholm: Socialstyrelsen.
<http://www.kunskapsguiden.se/ebp/Sidor/default.aspx>

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om anmälningsskyldighet SOSFS, (2005:28). *Lex Maria*. Stockholm: Socialstyrelsen. <http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2005-28>

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. SOSFS, (2011:5). *Lex Sarah*. Stockholm: Socialstyrelsen.
<http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2011-5>

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. SOSFS, (2011:9). *Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete*. Stockholm: Socialstyrelsen. <http://www.socialstyrelsen.se/ledningssystem>

Stolt, R. Blomqvist, P. & Winblad, U. (2011). Privatization of social services: Quality differences in Swedish elderly care. *Social Science & Medicine*, Volume 72, Issue 4, February 2011, Pages 560–567 Tillgänglig:
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953610007951>

Sundell, K. & Roselius, M. (red) (2008). *Att förändra socialt arbete – forskare och praktiker om implementering*. Lund: Studentlitteratur.

Sveriges kommuner och landsting. SKL, (2016). *Öppna jämförelser - Vård och omsorg om äldre 2015*. <http://skl.se/tjanster/merfranskl/oppnajokforelser/aldre.1408.html>

Sveriges Kommuner och landsting. SKL, (2012). *Vägval för socialtjänsten underlag för omvärldsanalys*. <http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/vagval-for-socialtjansten-underlag-for-omvarldsanalys.html>

Tengblad, S. (2009). *Medarbetarskap på 60 minuter*. Högskolan i Skövde. Tillgänglig: <https://www.his.se/PageFiles/2280/MSKAP60min.pdf>

Thelin, A. & Wolmesjö, M. (2014). *Tid att leda. En kunskapsöversikt om hur chefskap påverkar äldreomsorgens kvalitet*. Vision. November 2014. 27 s. Tillgänglig: <http://vision.se/Opinion/rapporter/2014/tid-att-leda---en-kunskapsoversikt-om-hur-chefskap-paverkar-aldreomsorgens-kvalitet/>

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Studenter har rätt att vara representerade i akademins beredande och beslutande organ.

Övrigt

Kursen är en fristående kurs.

Plagiatkontroll

Alla skriftliga examinationer genomgår plagiatkontroll.